

PRAVNI STATUS ŽENA U PATRIJARHALNIM KUĆNIM ZADRUGAMA NA BALKANU I U PODUNAVLJU (UGARSKOJ I HRVATSKOJ)

Sažetak: *Iako naizgled položaj žena u balkanskim zemljama i u Kraljevini Ugarskoj nema zajedničkih točaka, u stvarnosti je međusobni utjecaj itekako vidljivo. Kada je 1844. usvojen Srpski građanski zakonik, njegova autora, novosadskog odvojetnika i senatora Jovana Hadžića kritizirali su zbog toga, što je u velikoj mjeri preuzeo odredbe iz Austrijskog građanskog zakonika, iz pravnog sustava koji se bitno razlikovao od pravnih i društvenih odnosa i tradicije u Srbiji toga vremena. Ipak taj je zakon ostao na snazi do 1945., kada ga je ukinuo novi režim u socijalističkoj Jugoslaviji. Značajan dio zamjerki odnosio se na diskriminatorne odredbe koje se tiču žena, a koje su bile oprečne zakonskim normama u Habsburškoj Monarhiji. Posebno je nepovoljan bio pravni položaj udatih žena u Srbiji. Na Kosovu, u Crnoj Gori, Sjevernoj Makedoniji i Albaniji dugo je bio na snazi zakonik običajnog prava nazvan Kanun Leke Dukadinija (Kanuni i Lekë Dukagjinit), koji je ženama davao još manje prava. U Bosni i Hercegovini su vjerski pravni sustavi (katolički, pravoslavni, šerijatski) regulirali obiteljske i imovinsko-pravne odnose. Za sve balkanske zemlje bio je karakterističan patrijarhat, zajedničko vlasništvo nad imovinom, obrana od neprijateljskih ugroza i solidarnost. Te tradicionalne vrijednosti su sa sobom u Kraljeviniu Ugarsku donijeli oni južni Slaveni koji su pobjegli sa svojih ognjišta. Premda su u novoj domovini bili lojalni građani koji su poštovali zakone, ipak su unutar*

---

* Dr. habil. László Heka PhD, um. izvanredni profesor Pravnog fakulteta u Szegedu, Mađarska, Institut za poredbeno pravo i pravnu teoriju, 6721 Szeged, Bocskai út 10-12, Hungary <https://orcid.org/0000-0001-8561-2628>; e-mail: heka@juris.u-szeged.hu.